

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 72/2026-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného LÖWY & LÖWY s. r. o., Slowackého 56, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 18U/1/2020-426 z 11. septembra 2025 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 18U/1/2020-426 z 11. septembra 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 18U/1/2020-426 z 11. septembra 2025 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 456,37 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 72/2026-15 z 12. februára 2026 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 30. októbra 2025 na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa domáhal vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu

o výške trov konania, ktoré navrhol zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiadal náhradu trov právneho zastúpenia. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (záložný veriteľ v 3. rade) podal námietky proti vydaniu výťažku z predaja zálohu zloženého do notárskej úschovy, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením č. k. 18U/1/2020-298 z 15. júna 2023 tak, že námietkam vyhovel; nárok na náhradu trov konania bol sťažovateľovi voči žalovanému veriteľovi v 1. rade v rozsahu 100 % priznaný súdom až uznesením č. k. 18U/1/2020-386 z 3. decembra 2024.

3. Ústavná sťažnosť smeruje proti označenému uzneseniu o zamietnutí sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu č. k. 18U/1/2020-402 z 25. januára 2025, ktorým okresný súd zaviazal záložného veriteľa v 1. rade nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 1 829,90 eur. Pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby okresný súd aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení (ďalej len „vyhláška“), pretože podľa jeho názoru predmetom sporu nie je zaplatenie konkrétnej sumy, ale spôsob rozdelenia výťažku z predaja zálohu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v rámci svojej sťažnostnej argumentácie označil závery okresného súdu za arbitrárne neudržateľné, a tým zasahujúce do jeho základných práv podľa ústavy a dohovoru. Svoju sťažnostnú argumentáciu vystaval na dvoch základných námietkach.

4.1. Tou prvou je nesprávne stanovená základná sadzba tarifnej odmeny v dôsledku nesprávnej aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, čím mal súd vybočiť z rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Podľa názoru sťažovateľa mal súd základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby stanoviť podľa § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky vo výške 526,13 eur, vychádzajúc z hodnoty peňažných prostriedkov zložených do notárskej úschovy (49 866,70 eur);

a) je toho názoru, že skutočným obsahom prejednávanej veci bolo, komu súd prizná výťažok z notárskej úschovy. Správnosť svojich záverov podporil aj s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 91/2023, I. ÚS 90/2024, III. ÚS 528/2021), najmä pokiaľ ide o účinky meritórneho rozhodnutia súdu na strany sporu. Preto ďalej argumentuje, že v prípade jeho úspechu by na úkor ostatných záložných veriteľov došlo k zvýšeniu jeho majetku, resp. by sa stal vlastníkom finančných prostriedkov vo výške, ktorá predstavovala hodnotu predmetu konania aj pre veriteľa v 1. rade. Sťažovateľ tak zásadne trvá na tom, že v spore sa riešila otázka, kto z pohľadu hmotného práva má byť vlastníkom finančnej sumy, t. j. oceníteľného práva. Za omyl súdu pri posudzovaní veci preto považuje záver, že predmetom nie je zaplatenie konkrétnej sumy, ale spôsob rozdelenia výťažku z predaja zálohu;

b) podľa sťažovateľa je absolútne irelevantný argument súdu o tom, že právny zástupca sťažovateľa svojmu klientovi účtoval odmenu z 1/13 výpočtového základu. Uvedené odôvodnenie vo vzťahu k určeniu výpočtového základu je nelogické, popierajúce význam zákonného predpisu a tiež zmätočné, keďže sťažovateľ netuší, z čoho súd vychádzal pri formulovaní tohto záveru;

c) za formalistický považuje aj záver súdu o nemožnosti aplikovať rozhodnutia ústavného súdu, na ktoré poukázal, ak sa zaoberajú určením vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. K tomu sťažovateľ

vyzdvihuje zásadnosť otázok, ktoré ústavný súd v každom rozhodnutí riešil, ktoré však súd nevnímal a ignoroval svoju povinnosť formulovať vlastné úvahy pri tomto rozhodovaní.

4.2. V ďalšom argumentačnom okruhu sťažovateľ namieta nesprávne rozhodnutie v časti priznania dane z pridanej hodnoty, keď v roku 2025, t. j. v čase rozhodovania o výške trov konania, súd priznal úspešnému účastníkovi konania zastúpeného advokátom daň vo výške 20 % namiesto 23 %. Citujúc prislúchajúce úvahy okresného súdu, konštatuje, že rozhodnutie súdu o trovách konania má konštitutívny charakter, t. j. až rozhodnutím súdu vzniká nárok na náhradu trov konania. Namieta, že tieto úvahy súd bližšie nevysvetlil, nepoukázal na relevantné zákonné ustanovenia a aj v tejto súvislosti požaduje od ústavného súdu, aby poskytol svoj zjednocujúci názor k priznávaniu výšky dane z pridanej hodnoty, keďže rozhodovacia prax súdov nie je jednotná.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby, replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. V mene okresného súdu jeho predseda prípisom doručeným ústavnému súdu 12. marca 2026 uviedol, že samotné rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za dostatočné a zrozumiteľné, a odkázal na vyjadrenie zákonnej sudkyne s vyjadrením rešpektu k jej právnomu názoru; v obsahu tohto vyjadrenia súd odobril správnosť postupu vyššieho súdneho úradníka (i) pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, (ii) pri nepriznaní náhrady trov konania za úkony, ktoré neboli účelné, (iii) pri priznaní náhrady za stratu času a náhrady cestovného, ako aj (iv) pri rozhodnutí o výške dane z pridanej hodnoty.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

6. Ústavný súd v súlade s § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a s čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), prihliadajúc na hospodárne vedenie konania bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania záložcu (██████████) a záložného veriteľa 2 (obchodná spoločnosť ██████████ „v likvidácii“), upovedomil o podanej ústavnej sťažnosti len záložného veriteľa 1 – obchodnú spoločnosť ██████████ (ďalej aj „zúčastnená osoba“) ako zúčastnenú osobu podľa § 33 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Dôvodom tohto postupu ústavného súdu je skutočnosť, že len záložnému veriteľovi 1 bola výrokom uznesenia okresného súdu uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konaniam, berúc do úvahy aj to, že rozhodnutím ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti môže byť právne postavenie tejto osoby priamo dotknuté.

7. Zúčastnená osoba však svoje právo vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti nevyužila.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ využil svoje oprávnenie vyjadriť sa k písomnému vyjadreniu okresného súdu, ktorý podľa jeho názoru rezignoval na zaujatie stanoviska k obsahu ústavnej sťažnosti. Po úvodnom opise nesprávneho postupu súdu v časti trov konania v priebehu celého konania odôvodňuje zásah súdu do uplatnených práv tým, že neodôvodnil závery (i) o základe pre výpočet odmeny za poskytovanie

právnych služieb, (ii) o priznaní dane z pridanej hodnoty vo výške 20 % a na vec aplikoval nesprávne právo. Vo vzťahu k základnej sadzbe tarifnej odmeny v zásade trvá na tom, že posudzovaná vec v zmysle rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít a právnej náuky patrí do kategórie peniazmi oceníteľných vecí podľa § 10 ods. 2 vyhlášky; skutočným výsledkom konania bolo určenie, komu prípadne peniazmi oceníteľný výťažok z notárskej úschovy bez akéhokoľvek následného rozhodnutia. V ostatnom v celosti odkazuje na obsah ústavnej sťažnosti, v ktorej sa k porušeniu uvedených práv vyjadril vyčerpávajúcim a komplexným spôsobom a tieto závery neboli spochybnené ani vo vyjadrení súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd pri rozhodovaní o výške trov konania aplikoval nesprávnu právnu normu, pretože v jeho veci išlo o konanie, ktorého predmet bol oceníteľný peniazmi, a teda opodstatňoval použitie § 10 ods. 1 vyhlášky. Okrem toho namieta aj omyl a nedostatočne odôvodnený záver v časti priznania dane z pridanej hodnoty len vo výške 20 %.

10. Teoretické východiská aj ustálená judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej pristupuje k meritórnemu prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania len výnimočne, súdiac podľa argumentácie sťažovateľa, je mu veľmi dobre známa, preto ich na tomto mieste ústavný súd už neopakuje.

11. V súvislosti s vymedzenými dôvodmi ústavnej sťažnosti považuje ústavný súd za potrebné zvýrazniť, že v otázke oceníteľnosti predmetu konania na účely určenia tarifnej hodnoty veci je vždy potrebné vychádzať z konkrétnych okolností každej jednotlivkej veci; vyjadriť hodnotu v zmysle § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov (resp. strany sporu) meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní, resp. aký vplyv má na zmenu hmotnoprávneho postavenia účastníkov tohto konania (II. ÚS 492/2013, IV. ÚS 187/2018, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020), tak ako na to správne poukazoval i sťažovateľ.

12. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci bolo predmetom mimosporového konania rozhodovanie o námietkach sťažovateľa proti vydaniu výťažku z predaja zálohu zloženého do notárskej úschovy podľa § 345 a nasl. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), ktorými sa sťažovateľ procesne úspešne domáhal uspokojenia svojho záložného práva z notárskej úschovy ako prvého v poradí, argumentujúc, že len jeho záložné právo je zákonné a ústavné.

13. Zásadnou otázkou v sťažnostnom konaní pred okresným súdom vo fáze vyčíslenia trov konania bolo posúdiť, či vyšší súdny úradník správne stanovil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z jednej trinástiny výpočtového základu. Primárnym dôvodom, pre ktorý súd zamietol sťažnosť, bolo vyhodnotenie, že predmetom sporu nie je zaplatenie konkrétnej sumy, ale spôsob rozdelenia výťažku z predaja zálohu.

14. S ohľadom na uvedené považoval ústavný súd vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania za relevantné zdôrazniť, že podľa § 351 ods. 3 CMP v prípade vyhovenia námietkam ide o „dvojfázové“ rozhodovanie; po kladnom rozhodnutí súdu nasleduje vydanie nového

upovedomenia notára, ktoré bez ďalšieho môže schematicky naznačovať, že ide o *quasi* prejudiciálne určenie práva (m. m. I. ÚS 58/2021), no nie je to podľa názoru ústavného súdu celkom tak.

15. Dôležité je, že notár pri vydaní nového upovedomenia o vydanie výťažku z predaja zálohu je priamo zo zákona viazaný právnym názorom súdu, od ktorého sa nemôže odchyliť. Aj z povahy veci vyplýva, že proti novému upovedomeniu notára by už nemali byť prípustné ďalšie námietky. Súd na túto zákonnú viazanosť právnym záverom súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia síce reflektoval, avšak bez toho, aby ďalej rozvinul, aké právne účinky pre sťažovateľa môže mať rozhodnutie súdu o vyhovení námietok, ktorého zmysel sa plne premietne do nového upovedomenia notára. Týmto účinkom je podľa názoru ústavného súdu nadobudnutie konkrétnej peňažnej hodnoty za stavu, ak je predmet konania nesporne ocenený peniazmi (záloh).

16. Práve vzhľadom na predmet sporu, ktorým nebolo (iba) určenie rozdelenia výťažku z predaja zálohu, ale naopak, výsledok tohto konania založil sťažovateľovi nárok na uspokojenie jeho záložného práva, dospel ústavný súd k záveru, že okresný súd svoje závery ústavne súladným spôsobom neodôvodnil a v napadnutom uznesení aplikoval nesprávnu právnu normu [§ 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky namiesto § 10 ods. 2 vyhlášky], čím poprel podstatu a účel relevantných, na posudzovanú vec sa vzťahujúcich právnych noriem, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy, vzhľadom na vyhovenie sťažnosti v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením okresného súdu ústavný súd toto uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou okresného súdu, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze [§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde], opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené.

18. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa určenia sadzby dane z pridanej hodnoty, túto ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú v časti namietanej nesprávnosti jej určenia. V tejto situácii nebolo sporné, že všetky úkony právnej služby právny zástupca sťažovateľa vykonal, resp. boli vyúčtované do roku 2024. V nadväznosti na uvedené treba pri určení výšky sadzby tejto dane postupovať podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právneho zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 okresný súd správne použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Až vznik daňovej povinnosti dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH) pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných od 1. januára 2025 opodstatňuje použitie sadzby dane z pridanej hodnoty vo výške 23 %. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

19. Sťažovateľ ďalej (len) označil v ústavnej sťažnosti porušenie svojho práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu bez toho, aby akokoľvek

konkretizoval, aké procesné práva mu boli na rozdiel od iného účastníka konania (záložného veriteľa 1) upreté. V chápaní sťažovateľa by tak každé porušenie základného práva na súdnu ochranu znamenalo aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov konania. Preto aj v tejto časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 1 456,37 eur (bod výroku 3 tohto nálezu).

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2026 je 396,5 eur a hodnota režijného paušálu je 15,86 eur. Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2026 (replika), zvýšenú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane, čo predstavuje celkom 1 456,37 eur (bod 3 výrokovej časti nálezu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu